

Luksemburg, 20 czerwca 2022 r.
(OR. en)

10066/22

DEVGEN 119
ACP 74
RELEX 769
ALIM 5
COEST 457
COHAFA 60

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	20 czerwca 2022 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	10031/22 + ADD 1
-----------------	------------------

Dotyczy:	Reakcja Drużyny Europy na światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego – Konkluzje Rady (20 czerwca 2022 r.)
----------	---

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie reakcji Drużyny Europy na światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego zatwierdzone przez Radę na jej 3884. posiedzeniu, które odbyło się w dniu 20 czerwca 2022 r.

Konkluzje Rady w sprawie reakcji Drużyny Europy na światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego

1. Rada jest nadal głęboko zaniepokojona tym, że najbardziej narażone grupy ludności na całym świecie w niespotykanym dotąd stopniu dotyka brak bezpieczeństwa żywnościowego. Chociaż dotkliwy głód, niedożywienie i zagrożenie klęską głodu – spowodowane głównie ubóstwem, konfliktami, brakiem stabilności politycznej, warunkami społeczno-gospodarczymi, zagrożeniami naturalnymi i zmianą klimatu – rosły już wcześniej, Rada przypomina, że niczym nieuzasadniona, niesprowokowana i nielegalna wojna napastnicza prowadzona przez Rosję wobec Ukrainy, a także celowe bombardowanie i grabież zasobów rolnych, niszczenie magazynów i zakładów przetwórstwa żywności oraz blokada portów na Morzu Czarnym drastycznie pogłębiły kryzys bezpieczeństwa żywnościowego.
2. Systemy żywnościowe przez wiele lat znajdowały się pod presją, a pandemia COVID-19 ukazała kruchość zarówno łańcuchów dostaw, jak i systemów rolno-spożywczych, oraz osłabiła stabilność makroekonomiczną w krajach rozwijających się, a w szczególności w krajach najslabiej rozwiniętych. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie doprowadziła do znacznego spadku dostępności żywności, paszy i nawozów, spowodowała duży wzrost cen żywności, energii i nawozów i pogłębiła światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego. Ma to dramatyczne konsekwencje nie tylko dla obywateli Ukrainy, ale także dla wielu najbardziej narażonych grup ludności na całym świecie. Wzrasta przez to ryzyko niepokoju społecznego, konfliktów i braku stabilności, co w połączeniu z innymi wyzwaniami może mieć konsekwencje w postaci nieuregulowanej migracji i przymusowych przesiedleń. Wpływa również na zdolności do dostarczania pomocy humanitarnej.

3. Rada solidaryzuje się z najbardziej dotkniętymi krajami partnerskimi. Wobec tych wyzwań UE będzie nadal reaktywnym, odpowiedzialnym i godnym zaufania globalnym podmiotem. Rada przyznaje, że najbardziej cierpią państwa najsłabiej rozwinięte i niestabilne, w wysokim stopniu uzależnione od dostaw i przywozu żywności z Ukrainy i Rosji oraz państwa najbardziej dotknięte zmianą klimatu. Rada podkreśla pilną potrzebę zapewnienia szybkiej i kompleksowej globalnej reakcji w celu ochrony życia, praw człowieka i źródeł utrzymania osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, wzmocnienia produkcji lokalnej i ograniczenia zależności od przywozu, przy jednoczesnym wspieraniu przechodzenia na zrównoważone systemy żywnościowe i zwiększaniu odporności. Rada zwraca uwagę na wymiar równouprawnienia płci w kontekście bezpieczeństwa żywnościowego i wzywa Komisję, by zajęła się dyskryminacją ze względu na płeć w swoich politykach, partnerstwach i inicjatywach. Rada ponawia swoje zobowiązanie do skutecznej wielostronnej współpracy i rozwiązań oraz podkreśla, że należy pilnie przyspieszyć realizację Agendy 2030 i jej celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celu nr 2 „Zero głodu”, jednocześnie przypominając priorytety UE na szczyt ONZ w sprawie systemów żywnościowych w 2021 r. i zobowiązania UE podjęte podczas zorganizowanego w grudniu 2021 r. w Tokio szczytu w sprawie żywienia na rzecz wzrostu.
4. Wywóz żywności z Rosji na rynki światowe nie został objęty sankcjami. Sankcje UE wymierzone są przede wszystkim w rząd rosyjski, rosyjską gospodarkę i system finansowy, wojsko i rosyjskie elity – w tym w podmioty gospodarcze odpowiedzialne za destabilizację Ukrainy lub ją popierające – i mają na celu zdławienie wojny napastniczej, którą Rosją toczy przeciwko Ukrainie. Rada podkreśla potrzebę wyraźnego informowania o działaniach UE jako odpowiedzialnego i godnego zaufania globalnego podmiotu oraz przeciwdziałania prowadzonym przez Rosję manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje, za pomocą których Rosja fałszywie obwinia sankcje za pogarszającą się sytuację w zakresie światowego bezpieczeństwa żywnościowego, wykorzystując przy tym żywność jako narzędzie wojny o globalnej sile rażenia. Manipulacja informacjami przez Rosję to część skoordynowanej i finansowanej przez to państwo kampanii. UE i jej państwa członkowskie wraz z innymi partnerami na międzynarodowych forach będą nadal zwiększać świadomość na ten temat, w tym w partnerskich państwach trzecich.

5. Rada podkreśla, jak ważne jest, by UE wykazała się zdecydowaną solidarnością poprzez szybkie i kompleksowe reagowanie oparte na skutecznym multilateralizmie. Podstawą działań będzie komunikat Komisji Europejskiej z dnia 23 marca 2022 r. pt. „Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenie odporności systemów żywnościowych” i trzy filary przyjętej z zadowoleniem przez Radę Europejską na jej posiedzeniu w dniach 30–31 maja 2022 r. misji na rzecz odporności żywnościowej i rolnej (FARM) tj. handel, solidarność i produkcja. Reakcja ta powinna być w pełni zgodna z działaniami Globalnej Grupy Reagowania Kryzysowego ONZ i innymi właściwymi inicjatywami, w szczególności z zawiązanym w ramach grupy G7 Globalnym Sojuszem na rzecz Bezpieczeństwa Żywnościowego.
6. Rada apeluje o zdecydowaną, skuteczną i przejrzystą reakcję Drużyny Europy na światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego, która obejmie następujące cztery obszary działania: 1. Solidarność poprzez pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych i wsparcie na rzecz przystępności cenowej; 2. Wzmocnienie zrównoważonej produkcji, odporności i transformacji systemów żywnościowych; 3. Ułatwianie handlu poprzez pomoc Ukrainie w wywozie produktów rolnych za pośrednictwem alternatywnych szlaków lądowych oraz promowanie otwartego światowego handlu żywnością i nawozami; oraz 4. Skuteczny multilateralizm. Te cztery obszary mają się wzajemnie uzupełniać i obejmować reagowanie krótko-, średnio- i długoterminowe.
7. **W ramach obszaru dotyczącego solidarności** Rada wzywa Komisję i państwa członkowskie, by pilnie zwiększyły zobowiązania, wykorzystując dostępne narzędzia w dziedzinie pomocy humanitarnej i krótkoterminowe, dostosowane do potrzeb wsparcia dla szczególnie wrażliwych grup społecznych w krajach i regionach dotkniętych kryzysem, tak by w szczególności wspierać lokalną produkcję i dostęp do żywności, w tym poprzez zastosowanie podejścia opartego na powiązaniu pomocy humanitarnej, rozwojowej i na rzecz pokoju. UE i jej państwa członkowskie będą korzystać ze zdolności analitycznych Globalnej Sieci na rzecz Przeciwdziałania Kryzysom Żywnościowym (GNAFC) i wdrażać kombinację różnych sposobów dostarczania pomocy, w tym m.in. poprzez zapewnianie pomocy pieniężnej i wsparcia za pośrednictwem istniejących systemów edukacji i zabezpieczenia społecznego, w stosownych przypadkach i w miarę możliwości, a także działania w zakresie rzecznictwa i wspólne inicjatywy na szczeblu krajowym i regionalnym. Przedmiotowa reakcja powinna opierać się na regularnie aktualizowanych ocenach potrzeb i podatności na zagrożenia.

8. UE i jej państwa członkowskie będą wspierać przystępność cenową żywności poprzez działania na rzecz stabilności fiskalnej i makroekonomicznej krajów o niskim dochodzie i podatnych na zagrożenia, a także poprzez wnoszenie wkładu w inicjatywy międzynarodowe mające na celu pomoc globalnym partnerom w redukcji zadłużenia i w zakresie stabilności makroekonomicznej, przypominając w tym kontekście niedawny plan działania międzynarodowych instytucji finansowych na rzecz walki z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego. Obejmuje to przyspieszenie wdrażania opracowanych przez grupę G-20/Klub Paryski wspólnych ram postępowań oddłużeniowych. Rada zachęca Komisję i państwa członkowskie do badania możliwości wykorzystania dodatkowych dobrowolnych wkładów, by przekierowywać – poprzez zastosowanie szczególnych mechanizmów Międzynarodowego Funduszu Walutowego – specjalne prawa ciągnięcia przysługujące gospodarkom zaawansowanym na rzecz krajów podatnych na zagrożenia.
9. Obok bieżących programów współpracy i wsparcia prowadzonych przez UE i jej państwa członkowskie Rada z zadowoleniem przyjmuje niedawną nadzwyczajną mobilizację w celu udzielenia wsparcia regionom najbardziej dotkniętym kryzysem, w szczególności pochodzący z Instrumentu na rzecz Żywności i Zwiększania Odporności wkład UE w wysokości 225 mln EUR na wsparcie południowego sąsiedztwa, zobowiązanie Drużyny Europy, by przeznaczyć 1 mld EUR na wsparcie regionów Sahelu i jeziora Czad, a także zobowiązanie Drużyny Europy, by przeznaczyć 600 mln EUR na wsparcie Rogu Afryki.

10. **W ramach obszaru dotyczącego produkcji, odporności i transformacji systemów żywnościowych** Rada podkreśla znaczenie wspierania średnio- i długoterminowych zrównoważonych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego i walki z niedożywieniem. Należy zatem zająć się przyczynami obecnego kryzysu żywnościowego, w szczególności takimi jak zmiana klimatu, pustoszczenie i degradacja żyznej gleby, jednocześnie umacniając zdolności zrównoważonej lokalnej produkcji w krajach partnerskich. W związku z tym Rada zdecydowanie zachęca Komisję i państwa członkowskie do zwiększania wsparcia na rzecz zrównoważonych, inkluzywnych i odpornych systemów żywności pochodzenia wodnego i systemów rolno-spożywczych. Można tego dokonać m.in. poprzez inwestycje w żywnościowe łańcuchy wartości i ogólnie w agroekologiczne podejścia, dywersyfikację przepływów handlowych i produkcji, środki poprawiające dostęp do przystępnej cenowo, zdrowej żywności, zmniejszenie zależności i wykorzystywania paliw kopalnych i zrównoważone wykorzystywanie syntetycznych środków produkcji rolnej (nawozów, pestycydów), poprawę odporności na zmianę klimatu i na utratę różnorodności biologicznej, umocnienie współpracy w dziedzinie wód transgranicznych, lepsze zarządzanie gruntami, poprawę zdolności lokalnych producentów, środki w zakresie przeciwdziałania marnotrawieniu żywności, zintegrowane rynki lokalne i dostęp do finansowania dla drobnych producentów rolnych i organizacji rolników oraz odpowiednie rozwiązania cyfrowe, badania naukowe i innowacje, w odniesieniu do których UE odegra wiodącą rolę w ramach Grupy Konsultacyjnej ds. Międzynarodowych Badań Rolniczych (CGIAR). Wszystkie inicjatywy powinny być zgodne z Europejskim Zielonym Ładem, ze strategią „od pola do stołu” i strategią na rzecz bioróżnorodności, a także z dyrektywą UE 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Reakcja opierać się będzie w największym możliwym stopniu na istniejących inicjatywach, takich jak szczyt UE–Unia Afrykańska i uzgodnione w jego ramach inwestycje w systemy żywnościowe oraz inicjatywa Wielki Zielony Mur. Działania te powinny uwzględniać w szczególności sposób rolę kobiet i dziewcząt jako podmiotów kształtujących zmianę.
11. Odnosząc, że Unia Afrykańska uznała rok 2022 „Rokiem Żywności” oraz podkreślając zagrożenia, jakie stoją na drodze do zapewnienia dobrego stanu zdrowia we wszystkich regionach na świecie, Rada wzywa Wysokiego Przedstawiciela, Komisję i państwa członkowskie do dalszej współpracy z afrykańskimi partnerami w ramach pogłębionego dialogu na temat bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia. Drużyna Europy będzie w dalszym ciągu – wraz z afrykańskimi partnerami – angażować się w inicjatywy przewodnie określone podczas szczytu UE – Unia Afrykańska, w tym dotyczące zrównoważonych łańcuchów wartości w rolnictwie i odpornych systemów żywnościowych.

12. Przypominając o ważnych potrzebach państw najsłabiej rozwiniętych i niestabilnych, a także krajów najbardziej dotkniętych kryzysem żywnościowym z innych regionów m.in. południowego sąsiedztwa, Rada apeluje o większą mobilizację w zakresie innowacyjnych rozwiązań i wsparcia ze strony sektora prywatnego, w tym za pośrednictwem Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+) i europejskiej architektury finansowej na rzecz rozwoju (EFAD), które mają na celu m.in. zwiększenie udziału europejskich instytucji finansowania rozwoju.
13. **W ramach obszaru dotyczącego ułatwiania handlu** Rada podkreśla kluczowe znaczenie pilnej pomocy Ukrainie w produkowaniu i eksporcie towarów rolno-spożywczych za pośrednictwem alternatywnych szlaków lądowych i portów UE. Rada wyraża uznanie dla środków podjętych dotychczas w tym celu przez państwa członkowskie i wzywa Komisję i państwa członkowskie do kontynuowania wzmożonych wysiłków w tym zakresie, zwłaszcza poprzez szybkie wdrożenie planu działania w zakresie korytarzy solidarnościowych, by ukraińskie zboże znów trafiało na rynki światowe, przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb ukraińskiej ludności, która już cierpi w wyniku bezpośrednich skutków wojny, a także przy wsparciu dla krajów sąsiadujących z Ukrainą. Ponadto Rada zachęca Komisję i państwa członkowskie, by nadal ułatwiała sprawne dostarczanie Ukrainie kluczowych środków do dalszej produkcji, w szczególności nawozów, paszy dla zwierząt, nasion i paliwa.
14. Rada wzywa również Komisję, Wysokiego Przedstawiciela i państwa członkowskie do współpracy z odpowiednimi partnerami międzynarodowymi w celu promowania otwartego, przejrzystego i przewidywalnego środowiska handlowego, w szczególności w celu unikania nieadekwatnego gromadzenia kluczowych zapasów podstawowych towarów i unikania ograniczeń wywozowych dotyczących żywności i kluczowych środków produkcji rolnej, takich jak nawozy. Środki tego rodzaju przynoszą skutki odwrotne do zamierzonych; przyczyniają się do dalszych fluktuacji cen żywności i pogłębiają brak bezpieczeństwa żywnościowego. W szczególności Rada zdecydowanie popiera zwolnienie z surowych ograniczeń wywozowych w odniesieniu do środków spożywczych zakupionych w niekomercyjnych celach humanitarnych przez Światowy Program Żywnościowy i innych właściwych partnerów w dziedzinie pomocy humanitarnej, które to zwolnienie jest obecnie negocjowane na forum WTO, oraz zwiększenie przejrzystości rynku żywności i nawozów i wzmożenie działań politycznych za pośrednictwem systemu informacji o rynkach rolnych (AMIS), w koordynacji z OECD i FAO, podmiotami prywatnymi i w ramach nadrzędnych ram Globalnej Grupy Reagowania Kryzysowego ONZ. Rada odnotowuje wysiłki służące uruchomieniu inicjatyw na taką skalę, by umożliwić pokrycie luki kosztowej związanej z przywozem żywności przez państwa będące importerami netto.

15. **W ramach obszaru dotyczącego multilateralizmu** Rada ponawia swoje zobowiązanie w tym zakresie i wzywa Komisję, Wysokiego Przedstawiciela i państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy z kluczowymi partnerami wielostronnymi: odpowiednimi organizacjami ONZ, w szczególności agencjami z siedzibą w Rzymie (FAO, WFP i IFAD) oraz z Komitetem ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego, grupami G-7 i G-20 oraz z WTO, a także z międzynarodowymi instytucjami finansowymi zarówno na szczeblu centralnym, jak i krajowym. Stanowiłoby to wsparcie globalnej i harmonijnej reakcji, ułatwiłoby koordynację między różnymi inicjatywami oraz pomogłoby zaangażować wszystkie odpowiednie podmioty, w tym sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego.
16. Rada popiera ważną rolę Globalnej Sieci na rzecz Przeciwdziałania Kryzysom Żywnościowym jako światowego sojuszu podmiotów zajmujących się pomocą humanitarną i rozwojową, zaangażowanych w zwalczanie pierwotnych przyczyn kryzysów żywnościowych i promowanie zrównoważonych rozwiązań. Sieć ta powinna odgrywać centralną rolę w skoordynowanej ocenie potrzeb oraz przy wspieraniu powiązania pomocy humanitarnej, rozwojowej i pokojowej na szczeblach światowym, regionalnym i krajowym.
17. W tym kontekście Rada popiera reakcję Drużyny Europy na światowy brak bezpieczeństwa żywnościowego i wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie, by:
- a) zapewniły niezbędne wsparcie Globalnej Grupie Reagowania Kryzysowego ONZ i prowadziły działalność operacyjną w obszarach przedstawionych w niniejszych konkluzjach, również w ramach inicjatywy FARM i Globalnego Sojuszu na rzecz Bezpieczeństwa Żywnościowego;
 - b) w ramach udzielanego przez nie wsparcia finansowego nadały priorytet działaniom na rzecz światowego bezpieczeństwa żywnościowego, w tym w zakresie najpilniejszych potrzeb humanitarnych – z uwzględnieniem w razie konieczności pomocy finansowej i technicznej dla państw będących importerami żywności – oraz systemów żywnościowych zrównoważonych średnio- i długoterminowo i zwiększonej produkcji lokalnej w celu zwiększenia odporności, uwzględniając przy tym wszelkie dostępne źródła finansowania, w tym poprzez szybsze wdrażanie programów i przedpłaty, oraz uruchamiając rezerwy z Europejskiego Funduszu Rozwoju, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z 30–31 maja 2022 r.;
 - c) w ramach podejścia Drużyny Europy realizowały działania dostosowane do danego kraju i regionu oraz, w miarę możliwości, z wykorzystaniem inicjatyw Drużyny Europy;

- d) ustanowiły wspólnie system monitorowania w oparciu o istniejące dane i wytyczne OECD-DAC w celu zapewnienia rozliczalności i przejrzystości finansowania; w tym kontekście Rada wzywa do regularnego informowania o zasobach uruchomionych w ramach reakcji Drużyny Europy wobec globalnego braku bezpieczeństwa żywnościowego, w tym o konkretnych inicjatywach przewodnich;
- e) zintensyfikowały wspólne działania komunikacyjne na szczeblach: wielostronnym, regionalnym i krajowym w odpowiedzi na lokalne przekonania i obawy w krajach partnerskich; pilnie wsparły wysiłki ESDZ służące monitorowaniu i przeciwdziałaniu rosyjskim kampaniom manipulowania informacjami, poprzez które Rosja próbuje zdjąć z siebie odpowiedzialność za kryzys bezpieczeństwa żywnościowego wywołany jej agresją na Ukrainę; Rada wzywa Komisję i ESDZ do współpracy z państwami członkowskimi poprzez wymianę i koordynację wspólnych komunikatów;
- f) regularnie składały Radzie sprawozdania dotyczące wspólnego reagowania.
